

Szarka Anna

Milyenek az egynyáriak?

A követelménymodul megnevezése:

Szabadföldi dísznövénytermesztés

A követelménymodul száma: 2223-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-001-30

EGYNYÁRI DÍSZNÖVÉNY ISMERET

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Figyeljük meg városunk, közterületein kiültetésre kerülő egynyári dísznövényeket!

Meddig tart a díszítő értékük, milyen magasra nőnek?

Mit mivel ültettek össze?

Milyen színű lesz a kiválasztott fajta, mennyi virágot hoz majd?

Írja le, hogy milyen alapon válogatja össze kiültetéshez a növényanyagot!

Ahhoz, hogy eltudjunk végezni egy virágágyi kiültetést, meg kell ismerkednünk a növény fajok és fajták különböző alaktani (morfológiai) tulajdonságaival, díszítő értékével, felhasználási területeivel!

Szeretnénk, hogy sokáig, maradjon szép az összeültetésünk?

Akkor ismernünk kell igényeiket, és ki kell elégítenünk azokat!

Írja le, hogy milyen alapon válogatja össze kiültetésre a növényanyagot!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Egynyári dísznövényeknek nevezzük azokat a lágyszárú dísznövényeket, amelyek egy tenyészéven belül csíráznak, növekednek, fejlődnek, virágot hoznak, magot érlelnek és elpusztulnak.

Jelentőségük, hogy **tartós nyári virágpompát** adnak, rendkívül intenzív színűkkel, de lombjukkal is díszítenek.

Felhasználhatjuk őket:

- Virágágyi kiültetésre
- Balkonláda-, virágtartó-, kővályú beültetésére
- Vágott virágként

MILYENEK AZ EGYNYÁRIAK?

- Szárazvirágként
- Hajtatott növényként

EGYNYÁRI DÍSZNÖVÉNYEK JELLEMZÉSE

A részletes jellemzésüket a következő séma szerint fogjuk tárgyalni:

NEMZETSÉGNÉV(LATIN NÉV)

Fajnév (latin név)

- *Magyar név*

Leírás: a növény formai, alaki jellemzése.

Felhasználása: hova, mikor ültetjük, hol használjuk fel.

Szaporítása: milyen módon szaporítjuk, mikor történik a szaporítás, és itt részletezzük a palántaneveléssel kapcsolatos munkálatokat is.

Igényei: különböző környezeti, élettani körülmények iránti igénye.

Betegségei: kórokozói

Kártevői: károsítói

Fajtacsoportok, fajták: bemutatása

CSALÁDNÉV

származás

PALÁNTANEVELÉST IGÉNYLŐ LASSÚ FEJLŐDÉSŰ EGYNYÁRIAK:

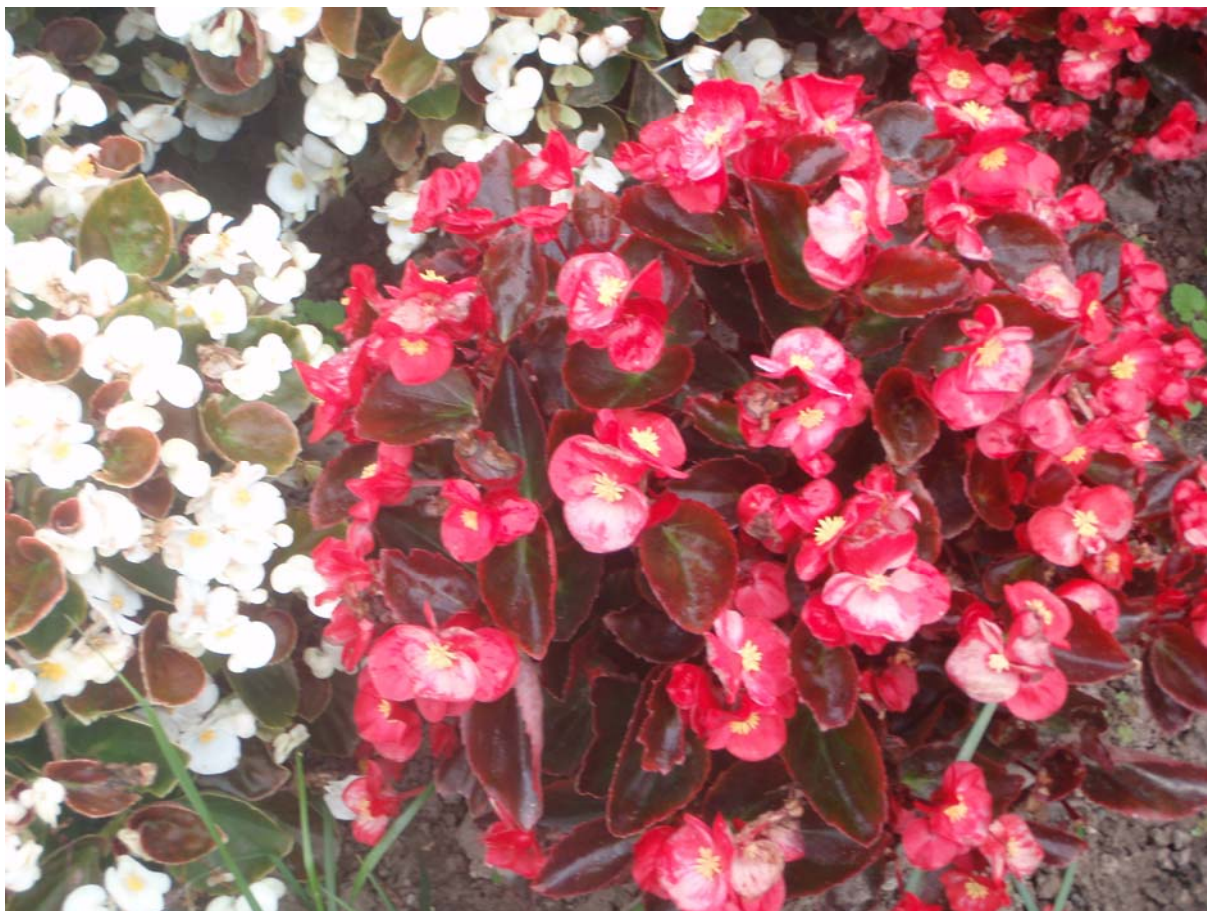
BEGOIA

semperflorens

- *Mindignyíló begónia*

BEGOIACEAE

Dél-Amerika

1. ábra. *Begónia*

Leírás: 15–30 cm magas, húsos szárú, levelei részaránytalank. Fehér, rózsaszín, piros fürtszerű virágait májustól a fagyokig hozza.

Felhasználása: Szőnyegágyak, színfolt kiültetésére használják, de egyaránt felhasználható virágágyakba, erkélyládákba, sírkiültetésre, akár olcsó cserepes dísznövényként is. Májusban lehet kiültetni 15x15, vagy 20x20 cm sor –és tőtávolságra.

Szaporítása: Magját december végén, január elején vetjük szaporító ládába. A magoncokat tálcába tűzdeljük, majd cserépbe ültetve neveljük fel a palántákat.

Igényei: Jó tápanyag ellátottságú, humuszban gazdag talajon, félárnyékos fekvésben szépen fejlődik. Vízigényes.

Betegségei: palántadőlés, lisztharmat

Kártevői: fonálféreg

Fajtacsoportok, fajták: két fajtacsoportot különböztetünk meg: Gracilis–alacsony, bokrosodó, kislevelű, és a semperflorens felfelé törő, nagyvirágú, merevszárú fajtákat.

Cactus_Lover's

LOBELIA

erinus

- *lobélia*

CAMPANULACEAE

Dél-Afrika

2. ábra. *Lobelia*¹

Leírás: A kecses apró virágú lila lobélia valódi romantikus hangulatot ad a kertnek vagy a balkonnak, szinte egész nyáron át ontja magából a gyönyörű mély lila apró kis virágokat, virágai már május második felétől nyílnak és egészen októberig pompáznak. 10–15 cm magassra nő meg.

Felhasználása: Május közepén ültethetjük ki 10x15cm sor- és tőtávolságra. Talajtakaróként vagy szegélynövényként, de erkélyünkre is ültethetjük, balkonládába vagy egy nagyobb dézsába.

Szaporítása: kora tavasszal (február–márciusban) fűtött házba, szaporító ládába vetjük nagyon apró magját. A magok fényre csíráznak, ne takarjuk földdel, csak üveglappal, majd csoportosan tűzdeljük cserépbe. Dugványozással is szaporítható.

Igényei: vízigényes, rendszeres öntözést, jó szerkezetű talajt igényel. Napos, félsárnyékos helyre ültessük.

Fajtacsoportok, fajták: Ma már kapható fehér és rózsaszín fajta is, mégis a kék lobélia a legelterjedtebb.

¹ http://www.magicbymargo.com/flowers_purple.html(2010–10–13)

SALVIA**splendens**– *paprikavirág***LAMIACEAE**

Dél–Amerika

3. ábra: Paprikavirág²

Leírás: A lángható piros paprikavirág fő színtöltője a napfényes virágágyaknak, balkonládáknak. 20–30 cm magas növény, szép szív alakú leveleivel és a hajtásvégeken lévő fürtös virágaival díszít.

Felhasználása: Május második felében ültetjük végleges helyére. Térállás: 20x20 cm, vegyes virágágyakba, kőedényekbe ültetve kiváló dekoráció. Hálás egynyári virág, a fagyokig virágzik.

Szaporítása: február–márciusban szaporító ládába vetjük, nagy gömb alakú magját szemenként. Kelés után tűzdeljük.

Igényei: Középkötött, jó minőségű talajban, rendszeres öntözéssel folyamatosan virágzik, napfényigényes.

² <http://www.nrkerteszet.hu/?oldal=novenyeink&kategoria=1>

MILYENEK AZ EGYNYÁRIAK?

Kártevői: Előforduló kártevői a takácsatka, levéltetű, üvegházban lisztecseke.

Fajtacsoportok, fajták:

'Red '

– egységes fejlődésű

– 25–30 cm magas

– színei: Red (vörös),

'Purple'

– rövid tenyészidejű

– a virágzat színe nem fakul ki

Purple (bíbor)

SALVIA

farinacea

– *Liszteszsálya*

LAMIACEAE

Észak–Amerika

4. ábra. Lisztes zsálya³

Leírás: Magassága: 40–50 cm, élénk kék felálló virágfüzérű sűrűn virágzó növény. Kék színe miatt kedvelt kiültetési növény. Az egyenes, elágazó szögletes szárain, leálló, szabálytalanul fogazott, tojásdad, lándzsa alakú levelei 7– 8 cm hosszúak, szürkészöld színűek. A lisztes zsálya elnevezést onnan kapta, hogy virágai szürkén molyhosak, mintha be lennének lisztezve.

Felhasználása: Április végén, május elején ültetjük 20x25, vagy 30x30cm sor- és tőtávolságra milfleur, border virágagyba.

³ <http://www.edenkert.hu/diszkert/viragagyasok/salvia-farinacea-hamvas-zsalya/3287/>

Szaporítása: A magját márciusban vetjük szaporító ládába, majd cserépbe tűzdeljük

Igényei: Közepes vízigényű, napos helyre ültetendő, szereti a közepes tápanyagú, jó vízáteresztő, napos vagy félárnyékos talajt, és a folyamatos öntözést.

Betegségei: Érzékeny a peronoszpóra betegségre.

Kártevői: Nincsenek komoly kártevői.

SENECIO

cineraria

- *hamvaska*

ASTERACEAE

Földközi-tenger térségéből

5. ábra. Hamvaska⁴

Leírás: Régóta termesztett és kedvelt kerti egynyári dísznövény. Gyönyörű szürke levélzete, ezüstösen szőrözött, szárnyasan osztott. Nyáron sárga, margaréta-szerű virágokat hoz, ám ezeket a legjobb lecsipkedni, mert ezek díszítő értéke nem jelentős.

Felhasználása: Gyönyörű ezüstsínű leveleivel nagyon jól kombinálható más színes növényekkel, pl. piros paprikavirággal, vagy bársonyvirággal. Magassága 20–25 cm így ideális dísznövény lehet virágágyásba, balkonládába, vagy nagyobb cserépbe. A töveket 20x20 cm sor- és tőtávolságra ültessük egymástól. Májusban ültetjük állandó helyére, általában szegélynövénynek, szőnyegágyba (nyírható) vagy alacsony vegyes ágyba.

Szaporítása: Könnyű magról szaporítani, ilyenkor a növekedést is jobban kordában tudjuk tartani. A magokat kora tavasszal (február–március) kell elvetnünk szaporító ládába 18–24°C-os hőmérsékleten neveljük, kelés után tűzdeljük. Nyáron dugványok vágásával is szaporíthatjuk.

⁴ http://www.kolibrikerteszet.hu/egynyari_viragok_hk

MILYENEK AZ EGYNYÁRIAK?

Igényei: Meglepően jól tűri az esőt, sok vizet igényelnek, különösen, ha a nap nagyobb részében közvetlen fény éri őket. Napfényes helyet, jó vízáteresztő talajt igényel.

Betegségei: Ha a talajt túl nedvesen tartjuk, botritisz (szürkepenész) léphet fel.

Fajtacsoportok, fajták: Senecio cineraria "Silver Dust" legfeljebb 20 cm-es

Senecio cineraria "Hoar Forst" ágyások központi növényeként

PALÁNTANEVELÉST IGÉNYLŐ GYORS FEJLŐDÉSŰ EGYNYÁRIAK:

AGERATUM

houstonianum

- *bojtocska*

ASTERACEAE

Mexikóból származik

6. ábra. Bojtocska⁵

Leírás: Magas növésű (30cm) és törpe (15cm) változatok közül választhatunk. Virágai általában kékek, de fehér és rózsaszín változatai is kaphatók. Egész nyáron folyamatosan ontja a virágait.

Felhasználása: Virágágyba és balkonládába ültethető növény, de sziklakertbe is alkalmas. Szegélynövények és szoliter növénynek is ideális, május elején a palántákat ki lehet ültetni a kertbe.

Szaporítása: Március végén vagy április elején érdemes a magokat cserépbe vetni.

Igényei: Részben fagyűrő egynyári növény, elviseli a 0°C-os hideget. Napfényben neveljük. Bár némi árnyékot elvisel, több virágot hoz tűző napon. Kedveli a napos meleg kerteket és erkélyeket így minimális gondozás mellett is szépen fejlődik.

Betegségei: A botritisz (szürkepenész): a sűrűn növő szárok, levelek és virágok között alakulhat ki. Nyirkos időben kevesebbet öntözzünk, és ügyeljünk rá, hogy a növényt ne érje nedvesség. Hűvös napokon kora reggel öntözzünk, így a növény még az est leszállta előtt megszárad.

Kártevői: Az üvegházi molytetvek: ha a növényt megbolygatjuk, az apró, üvegházi molytetvek csapatostul röppenhetnek fel. Amint felfedeztük őket, rögtön védekezzünk ellenük a megfelelő rovarölő szerrel.

ANTHIRINUM

majus

- *oroszlánszáj*

SCROPHULARIACEAE

Földközi-tenger partvidékén honos

7. ábra. Oroszlánszáj⁶

Leírás: Tömör színhatást adó, 30–40 cm magas virágágyi és szegélynövények. Több színárnyalata ismert: rózsaszínű, vörös, sárga, fehér és bíborszín. Június végén – július elején a legszebb, de kisebb megszakításokkal őszig találhatunk rajta virágot.

Felhasználása: Sokoldalúan használható egynyári virág. A magas, vágott virágnak is alkalmas hibridek mellett törpe termetű, kompakt formájú változata is ismert. Ezek a fajták szőnyegszerű virágágyásokba nagyon alkalmasak.

⁶ <http://archiv.magyarso.com/arhiva/2005/02/07/tarkavilag.htm> (2010–10–13)

MILYENEK AZ EGYNYÁRIAK?

Szaporítása: minél korábban vetjük, annál korábban virágzik. Január– februárban növényházba, márciusban melegágyba vagy fűtött fólia alá vethető. Állandó helyére vetve később virágzik.

Igénei: Napos helyet, normál kerti talajt kedvel. Szárazságtűrő, de mérsékelt öntözéssel szebben fejlődik.

Fajtacsoportok, fajták: Alacsony fajtatípus: a tömör színhatást adó, 30–40 cm magas virágágyi és szegélynövények. A magyar nemesítésű 'Hólabda', 'Aranygömb' és 'Tűzlabda' különlegesen mutatós, szabályos gömb alakú kiemelkedő középső virágszár nélkül. Kék kivételével valamennyi szín megtalálható virágai között. Vágott virágnak a magas 'Maximum' fajta alkalmas.

CALLISTEPHUS

chinensis

- *egynyári őszirozsa*

ASTERACEAE

Kínából származik

8. ábra. őszirozsa⁷

Leírás: Változatokban és fajtákban a leggazdagabb egynyári virág faj.

Felhasználása: A fajtatípusok alkalmazási lehetőségei sokfélék, hazánkban azonban az őszirozsa elsősorban, mint augusztus – szeptemberi vágott virág jelentős. De a törpebokros fajták cserepes értékesítésre és virágágyi kiültetésre is alkalmas.

Szaporítása: Március elején melegágyba vagy fűthető fólia alá vetjük. Április elején már állandó helyére is vethető, de így később virágzik.

Igénei: Napos helyen, közép kötött vagy lazább, tápanyagokban gazdag talajban fejlődik legszebben.

⁷ [http://www.kertpont.hu/uj/kertpont.php?menu=cikk&CId=560\(2010-10-13\)](http://www.kertpont.hu/uj/kertpont.php?menu=cikk&CId=560(2010-10-13))

Betegségei: Veszedelmes betegsége a hervadásos vész, ezért lehetőleg olyan helyre ültessük, ahol több éve nem volt őszirózsa.

Fajtacsoportok, fajták: Alacsony fajták: 25–30 cm magas, bokros növekedésű fajták, telt virágokkal. Virágágyi kiültetésre, cserepezésre alkalmasak. Törpebokros színkeverék: változatos színű virágai a hajtások végén nyílnak.

Waldersee színkeverék: 30 cm magas, ovális bokrokat nevel, apró csillag alakú virágokkal. Virágágyi kiültetésre alkalmas. Tűszirmú fajtacsoport: 50–60 cm magas, elsősorban vágásra alkalmas, de nagyobb területen vagy foltokban kiültetve is igen dekoratív. A virágzatok sajátos szépségét a tűszerűen sodrott nyeles virágok adják. Amerikai bokros fajtacsoport: 70–80 cm magas, nagy telt virágú, laza bokrokat nevelő fajták. Vágásra vagy kiültetésre alkalmasak. Erős szárú, tartós vágott virág és szép kerti dísz. Strucctoll fajtacsoport: 70–80 cm magas, nagy bokrokat fejlesztő típus. A lazán telt virágzatokat hullámos pödrött nyelves virágok alkotják. Korai virágzású, érdekes borzas virágzatú fajta. Elsősorban kiültetésre használható.

Prinzess fajtacsoport: Vágásra az egyik legalkalmasabb fajtatípus. 70–80 cm magas, erős szárú fajták. A szállítást is jól bíró tömött virágzatokat nagy számú csöves virág alkotja.

Lido fajtacsoport: Kiváló magyar nemesítésű fajtasor. Erős, hosszú szárú, telt virágú, kiváló vágott virágnak való fajta. Bukett fajtacsoport: 40–50 cm magas, bokros, csokorszerű. Féltelt – telt, változatos színű virágai a hajtások végén nyílnak.

Peonia virágú fajtacsoport: 70–80 cm magas növények, nagyfejű, telt virágú fajta változatos színű és erős szárú, vágásra alkalmas virágokkal.

CELOSIA

plumosa, cristata

(C. argentea f. cristata

C. argentea f. plumosa)

–*kakastarély*

AMARANTHACEAE

Afrika és Amerika területén őshonos

9. ábra. Kakastaréj⁸

Leírás: Nem hiába kapta a növény ezt a különleges nevet, hiszen virágzata pont úgy néz ki, mint egy kakastaréj. 60–80 cm magas növény, amelynek levelei hegyesek, és tojás alakúak, bugavirágzatuk a hajtás végén fürtben fejlődik. Virágzási ideje augusztus szeptember, szinte az első kemény fagyokig folyamatosan virágzik. Színe lehet sárga, piros vagy lila.

Felhasználása: Ideális egynyári virágágyak beültetésre vagy a kisebb fajták a balkonládában mutat a legjobban. Májusban, ha az idő engedi, a kis palántákat ültessük ki a szabadba, 20 x 20 cm távolságra.

Szaporítása: A magvetés a legegyszerűbb szaporítási módja. A magokat februárban vessük el védett helyen cserépbe, vagy szaporító ládába.

Igényei: alacsony vízigényű, napos helyre ültessük.

Fajtacsoportok, fajták: Fajtái 30–60 cm magas elágazó növények. Virágzata sárga vagy vörös színű, ezért nagyon jó színfolt lesz az erkélyen. Az egyik legszebb fajta a bordó levelű és piros virágú ~"Bikavér" amely nagy tömegben kiültetve az egyik legszebb nyári színfolt parkokban és köztereken is. 'Savaria'- zöld lombú magyar fajta.

DAHLIA

Hortensis (D. hybrida)

– *dália*

ASTERACEAE

Mexikóból származó

⁸ [http://www.emule.com.br/lista.php?categoria=3249&pag=5&ordem=BARATOS\(2010-10-13\)](http://www.emule.com.br/lista.php?categoria=3249&pag=5&ordem=BARATOS(2010-10-13))

10. ábra. Dália⁹

Leírás: Gumós, lágyszárú növény. A nagyobb termetű fajták majd' két méter magasra nőnek; sokszor gyermekfej nagyságú virágaikat a felálló hajtások végén hozzák, a törpe növésű változatok virágai kisebbek, de sokszor számosabbak. Évelő, de egynyáriként termesztjük!

Felhasználása: Az ültetési távolsága 30x30 cm Egynyári virágágyak díszítésére az alacsony 'Mignon' és a valamivel magasabb féltelt fajták alkalmasak. Szabadföldi ágyásban mutat a legjobban, de ültethetjük edényekbe, vályúkba, ilyenkor mindenképpen tápoldatoznunk kell. A dália a fagyot nem viseli el, ezért gumóit az első fagyok után ki kell szedni a földből és fagymentes helyen kell tárolni. Mielőtt kiszedjük, a föld feletti elpusztult szárat vágjuk vissza kb. 15 cm-re a talaj felett. A megtisztított gumókat tegyük száraz homokba, és hűvös helyen teleltessük.

Szaporítása: Magvetéssel jól szaporíthatók. Áprilisban fűthető fólia alá vagy langyos ágyba vetjük.

Igényei: A dália napfényt szerető növény. A kertben napos helyre, nagy fáktól távol ültessük, különösen a déli fekvésű terepet kedveli. Napos, száraz időben a növényt bőségesen locsoljuk. A talajt ne hagyjuk kiszáradni. Az öntözést a nyár végével csökkentjük. Kimondottan tápanyagigényes: a humuszos, jó vízgazdálkodású kerti földet kedveli.

Kártevői: fekete levéltetű, meztelencsiga, gubacsképző fonálféreg (gyökérgubacs-fonálféreg), megtámadhatja a gyökereit, a fonálféreggel fertőzött növények gyakorlatilag menthetetlenek.

Fajtacsoportok, fajták: 'Mignon' (30–40 cm magas), dupla virágú 'Fresco' fajta, törpe dália

DIANTHUS

caryophyllus Chabaud

– *Egynyári (Sabó) szegfű*

CARYOPHYLLACEAE

Dél-Európa

11. ábra. Sabó szegfű¹⁰

Leírás: Körülbelül fél méter magas, levele keskeny pázsitféle, átellenes, az alja összenő, a növény kékeszöld, viaszos színű. Többféle színű illatos virágát júniustól a fagyokig hozza.

Felhasználása: Április végén ültetjük ki 20x18–20 cm sor- és tőtávolságra. Tipikus vágó virág, a virágzás megindulása után minden második nap szedni kell.

Szaporítása: Magvetését január, februárban végezzük, a magvetést takarni kell, majd egyszeri tűzdelés után 15°C -on neveljük, szellőztetni szükséges.

Igényei: Laza, tápdús, kerti talajt igényel.

Betegségei: A szegfűrozsda, szeptóriás levélfoltosodás, és a fuzárium ellen kell védekezni. Réztartalmú, vagy rezet helyettesítő szerekkel védekezünk. Kis vízadagokkal rendszeresen öntözzük, tápoldatozzuk.

Kártevői: Jelentős kártevői a tripszek, melyek szívogatásos kártételükkel, tovább terjesztik a betegségeket. Ezen kívül hernyó és levéltetű kártételére számíthatunk.

Fajtacsoportok, fajták: a két természetben lévő fajtacsoport fajtái régóta szerepelnek a vágottvirág természetben. A Provancai korai és nagyvirágú, a Nizzai nagyvirágú és rövidebb szárú. A törpe liliput -csoport újnak számít.

Dianthus caryophilus 'Can Can Scarlet'

GAZANIA

splendens

-záporvirág

ASTERACEAE

Afrika középső, déli részén honosak

¹⁰ http://www.hermesmag.hu/egyny%C3%A1ri_vir%C3%A1gok.htm (2010.10.13)

12. ábra. Záporvirág

Leírás: 25–30 cm magas, szépen osztott levelei a talaj közelében tölevélrózsát képeznek. Margarétaszerű, 6–8 cm-es virágai egyesével állnak a levelek felett, bő virágzású. A virágok egyszínűek vagy tarkák. Fő szín a sárga, narancsvörös, barna sávokkal, gyűrűkkel. Virágait éjszakára becsukja, és csak napfényes időben nyitja ki újra. Nagy, hosszan nyíló, élénk színű, színárnyalatokban gazdag virágai vannak. Júliustól szeptember végéig folyamatosan fejlődő virágok csak napfényes időben, a délelőtti-, kora délutáni órákban nyílnak.

Felhasználása: Főleg sziklakertekbe, de parkokban, házikertekben egyaránt kedvelt növény. Állandó helyére májusban kerülhet. Térállás: 20–30x20–30 cm.

Szaporítása: Márciusban növényházba vetjük.

Igényei: A vizet jól átteresztő, homokos, köves talajon nő a legjobban. Melegkedvelő.

GOMPHRENA

globosa

– *Bíborka*

AMARANTHACEAE

Kelet-India

13. ábra. Biborka¹¹

Leírás: Kompakt növény, amely általában a tővétől számítva 35–70 cm magasra nő. Igazi virágai jelentéktelenek, picinyek, sárgásfehér színűek, tölcsér alakúak, amelyek csak nagyon közelről láthatók. A lila, fényes, a lóhere virágára hasonlító virágok adják az igazi szépségét, nyártól kezdve egészen a fagy beálltaig. Leveli zöldek, hosszúkásak, ellipszis alakúak.

Felhasználása: Nagyszerű vágott virág, amely sokáig tart. Erős színét tartósan megőrzi még száradtan is. Rendkívül jól mutat, bármilyen virágágyba beillik, de magában is mutatós.

Szaporítása: Ha azt akarjuk, hogy hamarabb nyíljon, akkor a magokat a fagy vége előtt 6–8 héttel már el lehet vetni egy cserépbe, csírázási aránya meglehetősen alacsony.

Igénei: Szereti a napfényt és a jó vízelvezetésű talajt. Bár a felnőtt növény jól bírja a szárazságot is, de jobban nő nedvességben. Nagyon szereti a meleget.

¹¹ <http://dixiefriendgay.blogspot.com/2008/05/walk-in-garden.html>

HELICHRISUM**bracteatum var. monstrosum**– *Szalmarózsa***ASTERACEAE**

Ausztráliából származik

14. ábra. Szalmarózsa¹²

Leírás: Magassága 60–100 cm. Felálló, száraz virágaival díszít. Elágazódó növekedésű növény.

Felhasználása: Május közepén ültetjük állandó helyére 25x25 cm térállásra. Kedvelt és keresett szárazkötészeti anyag. Szárítás céljából akkor vágjuk, mikor a zárt bimbó szélső, színes pikkelylevelei kezdenek elválni. Kinyílt állapotban vágva, szárításkor tovább fejlődik és a közepe üres lesz.

Szaporítása: Lassan csírázik és a kezdeti fejlődése vontatott, így biztonságosabb március végén hidegágyba vagy fűtetlen fólia alá vetni.

Igényei: A laza, humuszos homoktalajokat kedveli.

HELIOTROPIUM**arborescens**– *vanília virág***BORAGINACEAE**

trópusi, mediterrán térségből

¹² [http://pillanat.lapunk.hu/?modul=galeria&a=11666&\(2010-10-14\)](http://pillanat.lapunk.hu/?modul=galeria&a=11666&(2010-10-14))

15. ábra. Vanília virág¹³

Leírás: Erősen vanília illatú virága van, nyáron és ősszel nyíló apró virágai nagy virágzatokba tömörülnek, amelynek alapszíne sötét liláskék, de hibridjei fehér és levendula színben is kaphatók. Levelei tompán zöldek, erősen ereztettek.

Szaporítása: Nyáron, hajtásdugvánnyal, gyökereztető szer segítségével.

Igényei: A napos, szélvédett helyet kedveli, ezért ajánlott fedett erkélyen vagy teraszon tartani, ahol az esőtől is védve van. A földjét tartsuk mindig nedvesen, télen mérsékeljük az öntözést.

LIMONIUM

sinuatum

– *Sóvirág*

PLUMBAGINACEAE

Földközi–tenger vidéke honos

¹³ http://em.ca/garden/ann_heliotrope1.html(2010–10–13)

16. ábra. Sövirág¹⁴

Leírás: Tőlevélrózsát alkotó levelei közül 60–70 cm magas, lapos, bordós virágszárat fejleszt. A száron nyílnak a fehér, rózsaszín, kék, lila virágai, júliustól szeptemberig. A virágok csészelevele színes, a párta fehér vagy sárgás, nagy virágtömeget adó.

Felhasználása: elsősorban szárazkötészeti célokra termesztik. A virágzatokat teljesen nyílt állapotban, töből vágjuk, csomóban kötve, függesztve szárítjuk. Szakszerűen szárítva belső terek tartós téli díszje. Festést nem igényel.

Szaporítása: Magról február, márciusban szaporítható, állandó helyére április második felében vethető, térállás: 30x30 cm. Tőosztással is szaporítható.

Igényei: Napfény és melegkedvelő, egyébként igénytelen, szikes területen is megél.

PETUNIA

X hybrida

SOLANACEAE

Dél-Amerikából

¹⁴[http://www.thegardenhelper.com/cgi-bin/ubb/cgi/ultimatebb.cgi?ubb=get_topic;f=28;t=000027;p=0\(2010-10-13\)](http://www.thegardenhelper.com/cgi-bin/ubb/cgi/ultimatebb.cgi?ubb=get_topic;f=28;t=000027;p=0(2010-10-13))

- *petúnia*

Leírás: Alakja mereven feltörő bokros, vagy elfekvő, illetve leomló. Magassága 20–30 cm, ennek viszont többszöröse (60–100 cm) szélességi kiterjedése. Virágszíne tiszta fehér, kék, lila, piros, vagy rózsaszín. A petúnia májustól októberig virágzik, forma- és színgazdag. Ritka a tarka, illetve a csíkosan többszínű fajtája. Virágmérete is nagyon változatos. Korábban inkább nagy, mondhatni óriási volt, mostanában viszont mini méretűek.

Felhasználása: Ablak- és erkélyládákban igen mutatósak, virágágyak, kőedények, erkélyládák díszítésére, sírok beültetésére kiváló. Virágágyi kiültetése lehet: mozaikágy, szalagágy, szegélyvirág, 20x20cm, vagy 30x 30cm sor- és tőtávolságra.

Szaporítása: Februárban melegágyba vetjük. A vetést ne takarjuk, fényre csírázik.

Igényei: A meleg, napfényes helyet, a tápdús, laza talajt kedveli. Vízigénye kezdetben nagy, de ahogy a talajt befedi, a szárazságot is elviseli. Kiválóan tűri a kedvezőtlen időjárási körülményeket. Közepes vízigényű, kedveli a fényt, de a szélre érzékeny.

17. ábra. *Petúnia*¹⁵

Betegségei: A petúnia ellenségei lehetnek a palántadőlést okozó gombák, ellenük gombaölő szerekkel védekezhetünk.

Kártevői: Levéltetvek.

¹⁵ http://viragszinvonat.unas.hu/spd/unas_331259/petunia_palanta

Fajtacsoportok,fajták: Petúniának többféle fajtája létezik: A csüngő petúnia (**P. surfinia**) sűrű elágazásokkal dús, tömött bokrot képez, nagy méretet elérve leomló hajtású. A dúsvirágú petúnia (**P. calibrachoa**) némileg csüngő, szétterülő és sűrűn elágazó hajtású. Erős növéssű enyhén szőrözött. Virágai többnyire kis méretűek, 2–3 cm átmérőjűek. Függecszerépben nagyra nő. Futó petúnia (**P. kahuna**) magról szaporítható, viszonylag gyorsan fejlődik. és nagy méretű lesz, úgynevezett félcsüngő hajtású. Virágai közepméretűek, 4–5 cm-esek, mély torkúak. A nagy teltvirágú (**P. grandiflora plena**) szegfű petúnia néven is ismert. Rojtos szirmú, egyszínű és illatos. Folyamatosan fejleszti sokszorosan telt virágait. A sokvirágú petúnia (**P. multiflora**) virágágyak, kőedények, erkélyládák díszítésére, sírok beültetésére kiváló. Többnyire kiegyenlítettten növekszik és dúsán elágazó lesz. Közepes termetű, ritkábban kicsi, 3–4 cm átmérőjű. Jól tűri az erős napsütést, és az esős idő ártalmait is hamar kiheveri. Fényigénye olyan mértékű, hogy kizárólag napos helyen virul.

Superbissima

Nagyvirágú fodros petúnia. A kerti petúniák különleges csoportja. Nagy, tölcséres virágai fodros szélűek, élénk torokmintával. Hajtásai elfekvők, a 10–12 cm-es virágok a hajtás végeken nyílnak.

Pendula grandiflora 'Avalanche F1'– Balkonládák, kaspók beültetésére, virágágyak befuttatására alkalmas nagyvirágú hibrid, mely folyamatosan hozza dús virágait.

PHLOX

drumondii

– *lángvirág*

POLEMONIACEAE

Észak–Amerika

18. ábra. Lángvirág¹⁶

Leírás: Alacsony növekedésű, a bokor 20–30 cm magas. Élénk színű, illatos virágai sokféle színben pompáznak.

¹⁶ [http://www.terrastock.com.br/default.asp?i=br&p=detalhes&cod=b7336\(2010-10-13\)](http://www.terrastock.com.br/default.asp?i=br&p=detalhes&cod=b7336(2010-10-13))

MILYENEK AZ EGYNYÁRIAK?

Felhasználása: A virágzatok nagy száma miatt virágágyakban színfoltképzésre vagy szegélynövénynek igen alkalmas.

Szaporítása: Magját márciusban szaporító ládába vetjük. A palántákat már áprilisban állandó helyükre ültethetjük. Térállás: 30x30 cm.

Igénei: Napfényigényes, a túllöntözésre érzékeny.

RUDBECKIA

hirta

- *borzas kúpvirág*

ASTERACEAE

Észak–Amerikából származik

19. ábra. Kúpvirág¹⁷

¹⁷ [http://www.nrkerteszlet.hu/?oldal=novenyeink&kategoria=\(2010-10-13\)](http://www.nrkerteszlet.hu/?oldal=novenyeink&kategoria=(2010-10-13))

MILYENEK AZ EGYNYÁRIAK?

Leírás: Erős szárú, dúsan elágazó 60–80 cm magas növény. Nagy tőlevelei, kisebb szárlevelei erősen szőrösek. Virágai hosszú száron nyílnak, 8–10 cm-es fészekvirágzatok.

Felhasználása: Kiváló virágágyi növény, de vázában is mutatós. Térállás: 30x30 cm.

Szaporítása: Őszi magvetéssel szaporítható, cserépben, hidegházi körülmények között teleltetve, majd tavasszal kell kiültetnünk, ekkor korán virágzik.

Igényei: Jó vízáteresztő képességű talajt kíván, de rendkívüli szárazságtűrő. Napfény és melegkedvelő.

Fajtacsoportok, fajták: Számos fajtája létezik a törpe 30 cm magasságútól a magasabb 70 cm-es fajtáig.

'Autumn Colors'- barnásvörös, vörös színkeverék sötét középpel

'Capuccino'-bronzvörös sárga szegéllyel, sötét középpel

'Maya'-sárga tömvetelt, sötét középpel

TAGETES

erecta

- *nagyvirágú bársonyvirág*

ASTERACEAE

Amerika melegebb részeiről származik

20. ábra. Nagyvirágú bársonyvirág¹⁸

Leírás: Változatos virágformái, gazdag virágzású.

Felhasználása: A magas fajták virágágyakba színfoltnak és vágásra is alkalmasak. Az alacsony fajták vegyes virágágyakba szegélynövénynek vagy kőedényekbe ültethetők.

Szaporítása: Magvetése márciusban szaporító ládába, április végén szabadföldbe. Május második felében ültetjük állandó helyére. Térállás: 40x40 cm.

Igényei: Igénytelen.

TAGETES

patula

- *kisvirágú bársonyvirág*

ASTERACEAE

Amerika melegebb részeiről származik

21. ábra. Kisvirágú bársonyvirág

Felhasználása: Nagy virágágyakba színfoltnak, szegélynövénynek, kőedényekbe, erkélyládákba kiváló. Bár virágai kisebbek, mint az előző fajé, jóval korábban hoz nagyobb tömegű virágot.

Szaporítása: márciusban szaporító ládába, április végén szabadföldbe vetjük. A palánták gyorsan fejlődnek, májusban ültethetők végleges helyükre. Térállás: 20x20 cm.

Igényei: Igénytelen.

VERBENA

X hybrida

-kerti verbéna

VERBENACEAE

Amerika

22. ábra. Verbena¹⁹

Leírás: Apró, illatos, primulaszerű virágai vannak. A verbénák között megtalálhatók az egyszínű virágú és a tarka vagy szemes fajták is. Általában bokrot alkot, levélhórnáljából párosan hozza a gömb alakba rakódott virágait. Egész nyáron és ősszel virágzik. Virágainak színskálája a fehértől a rózsaszínen és a piroson át egészen a kék és a sötétlila árnyalatokig terjed. Júliustól októberig virágzik.

Felhasználása: Elterülő növények, csüngő szárúak, így kiválóan alkalmasak erkélyládákba és függőkосarakba.

Szaporítása: magvetéssel szaporítjuk, általában január végén vetjük fűtött természető berendezésbe, a csírázási ideje hosszú, egyszer tűzdeljük. Hajtásdugványozással is szaporíthatjuk.

Igényei: Talaj iránt nem túl igényes növény. De szebben fejlődik homokos, napos talajokon. A verbéna nem bírja a szárazságot, tehát rendszeresen öntözzük, de ne túl sok vízzel.

ZINNIA

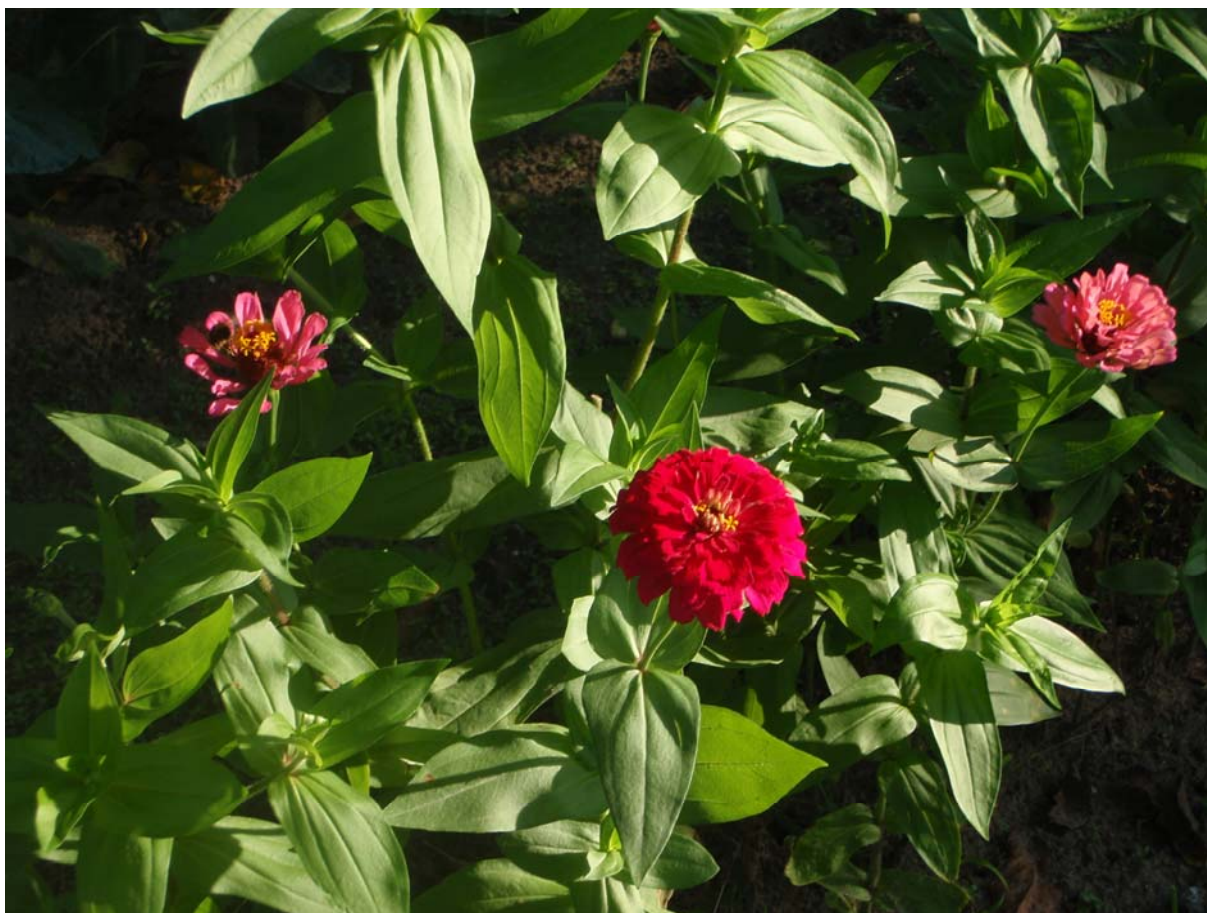
elegans

ASTERACEAE

Mexikóból származik

- rézvirág, legényrózsa

Leírás: Van telt virágzatú, félgömb alakú (vagyis dáliavirágú rézvirág), magasabban vagy alacsonyban növő, bokrosodó változata. Virágai a hajtások végén nyílnak, júniustól szeptemberig. Méretük a 2–3 centistől 9 cm-ig terjedhet, színük a krémfehér, sárga, narancs, rózsaszín, skarlát- vagy liláspiros.

23. ábra. Rézvirág

Felhasználása: Házikertbe, nyaralókertekbe vegyes ágyakba vagy önállóan. Vágott virágként is tartós.

Szaporítása: Magvetése április–májusban szabadföldbe, végleges helyére. Ha április elején cserépbe vagy műanyag pohárba vetjük a magjait, május közepén már jól fejlett palántákat nyerünk, melyeket napos helyre, 20–25 cm sor- és tőtávolságra ültessünk. Karógyökerei az átültetést rosszul tűrik.

Igényei: Szervesanyagban gazdag talajt igényel, a tartósan hűvös, nedves időjárást nem kedveli.

Fajtacsoportok, fajták: Magas, nagyvirágú 60–80 cm magas, virágai 10–15 cm átmérőjűek, teltek.

ÁLLANDÓ HELYRE VETENDŐ HIDEGTŰRŐ EGYNYÁRIAK

BASSICA (KOCHIA)

scroparia

- *seprűfű*

CHENOPODIACEAE

Kelet-Indiában honos

24. ábra. *Seprűfű*²⁰

Leírás: 80–100 cm magas egynyári. Díszértékét finom lombozata adja. Nyírás nélkül is kiegyenlített, formás bokrokat nevel, késő őszig zölden marad.

Felhasználása: Főleg sövénypótlóként használjuk, kerítések, falak elé telepítve térelválasztónak, takarónövénynek kiváló. Szép alakja különösen jól érvényesül szoliterként vagy laza csoportokban gyepfelületbe vagy nagyobb virágágyakba ültetve.

Szaporítása: A magvetést március–áprilisban állandó helyre végezzük, ne takarjuk, mivel fényen csírázik. Térállás: 40–60x40–60 cm.

Igényei: Napfénykedvelő, közepes tápanyagtartalmú, kerti talajok igényel.

CALENDULA

officinalis

- *körömvirág*

ASTERACEAE

Földközi-tenger vidékéről származó

²⁰ [http://www.kolibrikerteszet.hu/egynyari_viragok_hk\(2010-10-14\)](http://www.kolibrikerteszet.hu/egynyari_viragok_hk(2010-10-14))

25. ábra. Korömvirág²¹

Leírás: 30–70 cm magas gyógy- és dísznövény. Féltelet virágai a sárga szín különböző árnyalataiban folyamatosan nyílnak.

Felhasználása: Kiválóan alkalmas virágágyak, sírok beültetésére. A magasabb fajták vágott virágként is jól hasznosíthatók.

Szaporítása: A magját március közepén, végén fóliaházba, vagy áprilisban végleges helyére vetjük. A vetést ne takarjuk, mivel fényre csírázik. Térállás: 20x15 cm.

Igényei: Laza, középötött, közepes tápanyagtartalmú talajt igényel. Napfényes, vagy félárnyékos virágágyba ültessük.

Betegségei: Lisztharmatra érzékeny.

Fajtacsoportok, fajták: Törpe bokros fajtái. 'Calypso' virágágyak kőedények kiültetésére való.

CONSOLIDAGO (DELPHINIUM)

ajacis

– szarkaláb

RANUNCULACEAE

Óshonos

²¹ [http://termeszet.blog.hu/2007/04/15/koromvirag\(2010.10.13.\)](http://termeszet.blog.hu/2007/04/15/koromvirag(2010.10.13.))

26. ábra. Szarkaláb²²

Leírás: 60–80 cm magas, gyéren elágazó, finoman osztott levelű növény. Telt virágai hosszú fürtben, szép pasztell színárnyalatokban nyílnak.

Felhasználása: Színpompás virágzata miatt nagyon kedvelt. Jó vágott virág, szép kerti dísz, bár virágzásideje elég rövid.

Szaporítása: Állandó helyére októberben vagy márciusban vethető. Térállás: 25x25 cm

Igényei: Napfényes helyet, jó vízelvezetésű talajt igényel.

Fajtacsoportok, fajták: 'Sublime Mixed' fajtája erős növekedésű, széles színválasztékú. Többségében dupla szirmú, színpompás virágai miatt kiültetésre nagyon kedvelt.

GYPSOPILA

elegans

- fátyolvirág

CARYOPHYLLACEAE

Kaukázusból–Kis–Ázsiából származó

²² <http://www.applewoodseed.com/individual-species/featured.html>(2010.10.13.)

27. ábra. Fátyolka²³

Leírás: 60–80 cm magas, lazán elágazó, kevés levelű növény. Virágzási ideje nagyon rövid, vetés után 6 héttel virágzik, olyan dúsan nyílnak, hogy fátyolszerű látványt nyújtanak.

Felhasználása: Kiváló virágkötészeti alapanyag, csokorlazítónak használják.

Szaporítása: Márciusban fólia alá, májusban szabadföldbe vetjük, a palántákat május végéig folyamatosan ültethetjük, 20x20cm térállásra.

Igényei: Közepes tápanyagtartalmú, talajban fejlődik jól, napfényes helyet igényel.

Fajtacsoportok, fajták: Apró virágai fehérek, pl. 'White Elephant', vagy halványlilák, pl. 'Rosea'.

MATTHIOLA

incana

– *kerti viola*

BRASSICACEAE

²³ [http://theseedsite.co.uk/profile457.html\(201010.13\)](http://theseedsite.co.uk/profile457.html(201010.13))

28. ábra. Kerti viola²⁴

Leírás: Közkedvelt, régi kultúrnövényünk változatos színű, illatos virágokkal. A növényházi vetés fajtától függően már májustól (Anyák Napjára) virágozni kezd. Legtartósabban (június–júliusban) a bokros fajták virágoznak.

Felhasználása: Házikerti kiültetésre ezek a legalkalmasabbak, 30x30 cm térállásra ültetjük.

Szaporítása: Házikerti kiültetéshez a magok melegágyba vagy fűtött fólia alá, március elején vethetők.

Igényei: Napfényes helyet, mészből gazdag közepes tápanyagtartalmú talajt kedvel.

Betegségei: Sűrűn ültetett növényeken fellép a peronoszpóra, lisztharmat.

ÁLLANDÓ HELYRE VETENDŐ MELEGKEDVELŐ EGYNYÁRIAK

COSMOS

bipinnatus

– pillangóvirág

ASTERACEAE

Amerika forró égövéről származik

²⁴ <http://www.robsplants.com/plants/MatthIncan.php>(2010.10.13)

29. ábra. Pillangóvirág²⁵

Leírás: Meleg színárnyalatú virágainak szépségét a finom metszésű lombzat is emeli. Magas 80–100 cm-re megnövő laza bokor, szálas összetett levelekkel. 20–30 cm-es száron hozza 6–8 cm átmérőjű selymes fényű, fészkes virágzatait. Június végétől szeptemberig virágzik.

Felhasználása: Kerítések, falak, cserjecsoporthok elé ültethetjük, de virágágyakba is nagyon jól mutat. Vágott virágnak is alkalmas.

Szaporítása: Állandó helyére április–májusban vethető.

Igényei: Mélyrétegű, normál kerti talajt kíván. Napfényigényes.

Fajtacsoportok, fajták: Alacsony magyar fajta a 'Beatrix'.

CUCURBITA

pepo

CUCURBITACEAE

Észak–Amerika déli részén honos

²⁵ [http://www.decoraestilo.com/cosmos\(2010.10.13\)](http://www.decoraestilo.com/cosmos(2010.10.13))

- *díztök*

30. ábra. Díztök

Leírás: Kúszónövény, kerítések, korlátok befuttatására alkalmas. Sárga virágai a levelek árnyékában nyár közepétől nyílnak. A termés a kis gyümölcsű keveréknél 8–12 cm hosszú, színes, sima, vagy rücskös felületű, kemény héjú, gyorsan szárad.

Felhasználása: Kerítések falak elé helyezett rácsokra futatjuk. Termését virágkötészeti, dekorációs célokra használjuk fel.

Szaporítása: A magot állandó helyre vetik április végén, május elején fészekbe.

Igényei: Napfény-, víz- és tápanyagigényes. Mélyrétegű könnyen melegedő talajba ültessük.

HELIANTHUS

annus

- *dísznapraforgó*

ASTERACEAE

Mexikóból származik

31. ábra. Dísznapraforgó²⁶

Leírás: A szántóföldi napraforgó kerti fajtái hálás és mutatós egynyári virágok. Szakaszos vetés esetén ősszel is szépen díszítenek, kellemes, meleg színükkel. 40x40 cm, 50x50cm-es térállásra ültessük.

Felhasználása: Az alacsony fajták cserepes növényként is nagyon mutatósak, de gyepfelületben szoliter csoportként a leghatásosabb. A magasabb fajtákat virágágyakba háttérnövénynek, kerítések, falak mellé takarónövénynek telepítsük. Vágott virágnak is kiváló.

Szaporítása: Április–májusban szabadba vetjük.

Igényei: Napfényigényes melegkedvelő. Kezdeti gyors növekedéséhez öntözés szükséges. Mélyrétegű, tápanyagban gazdag talajban fejlődik jól.

IPOMOEAE

purpurea

– *hajnalka*

CONVOLVULACEAE

Mexikó

²⁶ [http://www.ezermester.hu/articles/article.php?getarticle=3349\(2010-10-14\)](http://www.ezermester.hu/articles/article.php?getarticle=3349(2010-10-14))

32. ábra. Hajnalka

Leírás: Szára csavarodva kúszik 3–4m magasba, tölcséres virágai hajnalban nyílnak, de, 10 óra körül becsukódnak. Bíborpiros virágú faj az *Ipomoea purpurea*. Nagy levelei szív alakúak. Júliustól az őszi fagyokig nyílnak.

Felhasználása: Kerítések, oszlopok, lugasok, hálók befuttatására alkalmas.

Szaporítása: Április végén kis fészkekbe, mintegy 3 cm mélyre vessük. Vetés előtt áztassuk be a magokat, vigyázzunk, hogy a vetés ne száradjon ki!

Igényei: Mélyrétegű tápanyagban gazdag, jó kerti földet igényel. Napfényigényes.

IPOMOEA

tricolor

– *égszínkék hajnalka*

Leírás: Égszínkék, 10 cm– es méretet is elérő virágai júliustól az őszi fagyokig virágoznak.

Felhasználása: Ugyan az, mit a *Ipomoea purpurea*-nál.

CONVOLVULACEAE

Mexikóból származik

PORTULACA**grandiflora**– *porcsinrózsa***PORTULACACEAE**

Dél–Amerikából származik

33. ábra. *Porcsinrózsa*

Leírás: Elterülő, pozsgás jellegű növény, színárnyalatokban gazdag virágokkal. 10–15 cm magas, hengeres 1–1,5 cm-es levelekkel. A hajtásvégeken nyílnak 2,5–3 cm-es selymes fényű virágai napfényes időben reggel 9–10 órakor nyílnak és délután 2–3 órakor becsukódnak.

Felhasználása: Sziklakertekben, támfalakon, kőlapos utak réseiben igen dekoratív, de vegyes virágágyakba, erkélyládákba is ültethető. 15–30x15–30 cm térállásra ültessük.

Szaporítása: Április végén állandó helyére is vethető, de a magtakarékoság és az egyenletes fejlődés céljából jobb előnevelni.

Igényei: Napos, meleg fekvést, laza, jó szerkezetű talajt kedveli.

TROPAEOLUM

majus

– *sarkantyúka*

TROPAEOLACEAE

Dél-Amerikából származó

34. ábra. Sarkantyúka

Leírás: Élénk színű, sarkantyús virágai mellett sajátságos, pajzs alakú levelei is feltűnőek. Elfekvő száron hozza hosszú, csavarodott levélnyelét, levele matt színű. Virágai 4–6 cm átmérőjűek, sárga – bordó színben nyílnak, sarkantyúsak, enyhén illatosak.

Felhasználása: Virágágyak, balkonládák, edények díszítésére kiváló. Zöldségeskertben elűzi a levéltetűket, tripszeket, a káposztalepkét. Vessünk ezek közé egy-egy sort, vagy az ágyások szélére. A gyomokat is elnyomja.

Szaporítása: Április–májusban szabadföldbe vetjük. Térállás: 30x30 cm.

Igényei: Legszebben félárnyékos, párás, védett helyen fejlődik. Napos fekvésben rendszeres öntözést kíván.

DUGVÁNYOZÁSSAL SZAPORÍTANDÓ EGYNYÁRIAK

LANTANA

camara

- *kerti sétányrózsa*

VERBENACEAE

Brazíliából származik

35. ábra. *Lantana*²⁷

Leírása: Többnyire 1–2 m magasra nő, de kaphatóak fácskának nevelt és bokros változatai is. Metszéssel tetszőleges alakúvá nevelhető. Átellenes, egyesével álló redőzött, hosszúkás, sötétzöld levelei közvetlenül a sudár ágak mentén nőnek. A levelek és a hajtások is szőrösek. A hajtáscsúcsokon fejlődnek és késő tavasztól késő őszig nyílnak a verbénáéhoz hasonló, domború virágzatok. Mindegyik virág apró csöves és központi szemes. Levelei és virágai egyaránt átható, citromos illatot árasztanak.

Felhasználása: Dézsába, szoliternek kiültetve mediterrán hatású növényként alkalmazhatjuk.

²⁷ [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Twin_lantana_camara_edit.jpg\(2010-10-14\)](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Twin_lantana_camara_edit.jpg(2010-10-14))

Szaporítása: Magjait kora tavasszal kell elvetni, vagy hajtásdugványt készítve az év bármely szakában szaporítható.

Igényei: Fagyérzékeny, a szabadban nem telel át. Tavasztól ősziig rendszeresen öntözni kell.

SOLECTRANTHUS

Scutellaroides (Coleus hybridus)

- *dízcshalán*

LAMIACEAE

Jáván honos

36. ábra. Dízcshalán

Leírás: A 25–35cm magas dízcshalán rajzoltos leveleivel üde színfoltja virágágyainknak. Levelei napfényben színeződnek a legjobban.

Felhasználása: Virágágyai, szőnyegágyi kiültetésre alkalmas, 25x25cm, vagy 30x30 cm sor- és tőtávolságra ültessük. Cserepes növényként ismert dísznövény, de kiválóan díszít növénytartókban, ablakládákban és virágágyakban. Színes levelei a kiültetéstől egészen a fagyokig változatos színhatást keltenek.

Szaporítása: Magját február–márciusban szaporító ládába vetjük. Kelés után tűzdeljük. Kiültetés: május második felében.

Igénei: Megfelelő vízellátás mellett kitűnően bírja a kánikulát. Napos– félárnyékos helyet kedvelő (a levelek napfényre színeződnek), vízigényes, tápanyagigényes. Erősen fagyérzékeny.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat: Keressen fel egy vetőmag forgalmazó céget, mérje föl, hogy milyen egynyári dísznövény vetőmagokat talál a polcokon! A megfigyeléseit írja le a kijelölt helyre!

2. feladat: Figyelje meg melyik növényfajból, fajtából a legnagyobb a kínálat? A megfigyeléseit írja le a kijelölt helyre!

3. feladat: Mérje fel a településén lévő közterületek egynyári dísznövényvel borítottságát egy nyári hónapban! A megfigyeléseit írja le a kijelölt helyre!

4. feladat: Készítsen 20 db egynyári dísznövényből álló herbárium gyűjteményt!

MUNKANYELV

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat:

Soroljon fel virágágyi kiültetésre alkalmas egynyári dísznövényeket!

MUNKANYAG

2. feladat.

Ismertesse a vágási célra felhasználható egynyári dísznövényeket!

MUNKANYAG

MILYENEK AZ EGYNYÁRIAK?

3. feladat

Írja le a szárazvirág kötészetben alkalmazható egynyári dísznövényeket!

4. feladat:

Soroljon fel napfényigényes egynyári dísznövényeket!

5. feladat

Ismertesse a fel állandó helyre vethető melegkedvelő egynyári dísznövényeket!

6. feladat**Pótolja az alábbi szöveg hiányzó részeit!**

Az oroszlánszaj sokoldalúan használható egynyári virág. A magas, is alkalmas hibridek mellett törpe termetű, kompakt formájú változata is ismert. Ezek a fajták szőnyegszerű nagyon alkalmasak.

7. feladat**Írjon le egy szegélynövénynek alkalmas egynyári dísznövényt**

8. feladat**Pótolja az alábbi szöveg hiányzó részeit!**

Élénk színű, sarkantyús virágai mellett sajátosságos, alakú levelei is feltűnnek. Elfekvő száron hozza hosszú, csavarodott levélnyelét, levele matt színű. Virágai 4-6 cm átmérőjűek, színben nyílnak, sarkantyúsak, enyhén

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Begónia semperflorens

Lobélia erinus

Salvia splendens

Verbena x hybrida

Gazania splendens

Petunia x hybrida

(további helyes válaszok is elfogadhatóak)

2. feladat

Dianthus caryophyllus 'Chabaud'

Anthurinum majus

Zinnia elegans

Gypsophyla elegans

Callistephus cinensis

Dahlia x hybrida

(további helyes válaszok is elfogadhatóak)

3. feladat

Gomprena globosa

Limonium sinuatum

Helicrisum bracteatum var, monstrosum

4. feladat

Gazania splendens

Ipomoea purpurea

Ipomoea tricolor

Coleus hybridus

(további helyes válaszok is elfogadhatóak)

5. feladat

Cosmos bipinnatus

Helianthus annuus

Ipomoea p., t.,

(további helyes válaszok is elfogadhatóak)

6. feladat

Az oroszlánszáj sokoldalúan használható egynyári virág. A magas, vágott virágnak is alkalmas hibridek mellett törpe termetű, kompakt formájú változata is ismert. Ezek a fajták szőnyegszerű virágágyásokba nagyon alkalmasak.

7. feladat

Lobelia erinus

Senecio cinerária

(további helyes válaszok is elfogadhatóak)

8. feladat

Élénk színű, sarkantyús virágai mellett sajátságos, pajzs alakú levelei is feltűnnek. Elfekvő száron hozza hosszú, csavarodott levélnyelét, levele matt színű. Virágai 4–6 cm átmérőjűek, sárga – bordó színben nyílnak, sarkantyúsak, enyhén illatosak.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Filiusné dr. Nadabán Terézia –Parkgondozás és parkfenntartás II. Növényismeret,– NSZI, Bp. 2001.

Dr. Nagy Béla– Egynyári virágok, Mezőgazda Kiadó, Bp. 1991

Dr. D. G. Hessayon–Virágágyi dísnövényekPark könyvkiadó, Bp., 1994:

Szántó Matild –Egy– és kétnyári virágok Mezőgazda Kiadó, Bp. 2004.

Dr. Szató Matild–88 színes oldal Egy– és kétnyári virágokról – Mezőgazdasági Kiadó, Bp., 1989.

AJÁNLOTT IRODALOM:

Dr. Nagy Béla– Egynyári virágok, Mezőgazda Kiadó, Bp. 1991

Elekne Ludányi Zsuzsanna–Dísnövénytermesztési szakmai ismeretek, NSZFI, Bp., 2007

A(z) 2223-06 modul 001-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 622 01 1000 00 00	Dísnövénykertész
33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísnövénytermesztő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYELVI ANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató